

REGIONAAL- JA
PÕLLUMAJANDUSMINISTEERIUM

Toiduseaduse muudatused hädaolukorra seaduse kontekstis

Toomas Unt, kriisijuht
07.11.2023

Euroopa Maaelu Arengu
Põllumajandusfond:
Euroopa investeeringud
maapiirkondadesse

Taust

- CER direktiiv – EL „toimepidevuse direktiiv“
- VOS (tsiviilkriiside ja riigikaitse seadus) – süsteemne lähenemine riigi kriisivalmiduse tõstmiseks, sh toidu varustuskindluse osas
- HOS (hädaolukorra seadus) muutmine – „plaan B“ direktiivi rakendamiseks
- Toiduseaduse muutmine – direktiivi rakendamine.
- Elutähtis teenus on teenus, millel on ülekaalukas mõju ühiskonna toimimisele ja mille katkemine ohustab vahetult inimeste elu või tervist või teise elutähtsa teenuse või üldhuviteenuse toimimist või tekitab suure keskkonnakahju ja mille katkemisel on oluline mõju riigi majandusele ja riigikaitsele.

CER ajajoon (olulisemad punktid)

- Tuleb siseriiklikult jõustada hiljemalt 18.10.2024
 - Üheks elutähtsaks teenuseks saab toiduga tagamine
 - Elutähtsa teenuse osutajad (ETO) tuleb LR-I määratleda antud kriteeriumeid järgides
- Toimepidevuse nõuete määramine hiljemalt 01.07.2025
- ETO riskianalüüs valmis hiljemalt 9 kuu jooksul alates ETOks määramisest ja kriisiplaan 10 kuu jooksul.
- Esimene õppus tuleb viia läbi hiljemalt 31.12.2027.

HOS ja ToiS muutmine

Vajadus tuleb läbi direktiivi rakendamise kohustuse. Direktiivi rakendatakse kas läbi VOS vastuvõtmise või HOS muutmise.

Rakendusaktidena muudetakse ka ToiS.

HOS – toiduga tagamine muutub elutähtsaks teenuseks ja REM korraldavaks asutuseks

ToiS – loetleb valdkonnad, milles ETOd määratakse ja ETO määramise korralduse

Elutähtsa teenuse korraldamise vastutusalad

- Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium: telefoniteenus; mobiiltelefoniteenus; andmesideteenus; elektrooniline isikutuvastamine ja digitaalne allkirjastamine.
- Kliimaministeerium: elektriga varustamine; maagaasiga varustamine; vedelkütusega varustamine; riigitee sõidetavuse tagamine.
- Sotsiaalministeerium: vältimatu abi toimepidevust.
- Eesti Pank: makseteenus ja sularaharinglus.
- KOV: kaugküttega varustamine; kohaliku tee sõidetavuse tagamine; veega varustamine ja kanalisatsioon.
- **Regionaal- ja Põllumajandusministeerium korraldab toiduga varustamise tagamise toimepidevust**

Toiduseadusesse lisatakse varustuskindluse peatükk

§ 46₁ Toiduga varustamise tagamine

(1) Toiduga varustamine tagatakse rakendades käesolevas peatükis ning hädaolukorra seaduses sätestatud meetmeid.

(2) Hädaolukorras või selle ohu, eriolukorra, erakorralise seisukorra, kõrgendatud kaitsevalmiduse või sõjaseisukorra korral tagatakse elanikkonna toiduga varustamine ulatuses, mis on vajalik elaniku esmavajaduse rahuldamiseks.

§ 46₂

Toidu tarneahela toimimise tagamine Vabariigi Valitsus võib keelata osaliselt või täielikult toidu väljaveo Eestist, kui toitu ei turustata piisavas koguses elanikkonna esmavajaduste rahuldamiseks või on oht sellise olukorra tekkeks.

Elutähtsa teenuse osutaja määramine (toiduseadus § 465)

Toidu ETO tehakse kindlaks tema majandusaasta aruande ja tema põllumajandusloomade registri ning riigi toidu ja sööda käitajate registri andmete alusel.

ETO määramiseks võetakse aluseks määramise aastale vahetult eelnenud kahe aasta käesoleva sätestatud andmete keskmised andmed.

Kaalutlustest lähtuvalt võib valdkonna eest vastutav minister määrata ETO-ks väiksema arvu nõuetele vastavaid ettevõtjaid, kui neid selles valdkonnas on.

Täpsemad tingimused ETO-le kehtestab regionaalminister.

§ 41₁ Taustakontroll elutähtsa teenuse toimepidevuse tagamisel*

Taustakontrolli eesmärk on tagada nende isikute usaldusväärsus, kes täidavad lepingu või muul alusel elutähtsa teenuse osutaja juures järgmisi elutähtsa teenuse toimepidevuse tagamisega seotud olulisi ülesandeid:

- 1) elutähtsa teenuse toimepidevust tagava infosüsteemi, samuti toimepidevust tagava taristu läbipääsu- või valvesüsteemi arendamine või haldamine;
- 2) ülesanne, mis võimaldab ligipääsu elutähtsa teenuse toimepidevuse tagamiseks vajalikule territooriumile, ehitistele, teabele või kontrollisüsteemidele;
- 3) ülesanne, mis on seotud elutähtsa teenuse toimepidevuse planeerimise, investeringute või riskihaldusega.

Määratakse ära kes ei või olla need isikud, kes täidavad olulisi ülesandeid. Sellistele andmetele tagatakse juurdepääs.

HOS - riskianalüüs

§ 9 üleriigiline riskianalüüs

§9₁ KOV-de riskianalüüs

§ 39 ETO riskianalüüs ja plaan -

teenuse toimepidevuse tagamise planeerimiseks, riski hindamiseks ja toimepidevuse taastamiseks, kus kirjeldatakse teenuse katkestust põhjustavaid ohte, nende tõenäosust, teenuse katkestuse tagajärgi ja muid olulisi asjaolusid.

Meetmed teenuse katkestuse korral, teenuse taastamine ja tagajärgede leevendamine,

Plaan võib olla mitme ETO kohta üks.

Elutähtsa teenuse riskianalüüsi ja plaan tuleb kinnitada ReM-i poolt. Eraldi määrus

ETO kohustused

- 1) koostama enda osutatava elutähtsa teenuse toimepidevuse **riskianalüüsi ja plaani**;
- 2) rakendama elutähtsa teenuse katkestusi ennetavaid meetmeid, sealhulgas **vähendama sõltuvust** teistest elutähtsatest teenustest, olulisematest lepingupartneritest, tarnijatest ning infosüsteemidest tehniliste süsteemide, lepingute, personali ja muude teenuse osutamiseks oluliste vahendite dubleerimise, alternatiivsete lahenduste kasutamise, vajalike vahendite omamise ja nende varumise ning muu sellise kaudu;
- 3) **tagama** hädaolukorra või muu sarnase olukorra ajal, sealhulgas tehnilise rikke ning tarne ja teise elutähtsa teenuse katkestuse korral, enda osutatava **teenuse järjepideva toimimise ja kiire taastamise võime**;
- 4) **teavitama** viivitamata kuid mitte hiljemalt kui 24 h ReM-i elutähtsa **teenuse katkestusest**, katkestuse ohust, elutähtsa teenuse toimepidevust oluliselt häirivast sündmusest või sellise sündmuse toimumise vahetust ohust;
- 5) osalema hädaolukorra lahendamises hädaolukorra lahendamise plaani kohaselt;
- 6) **andma** ReM-ile nõudmisel **teavet** elutähtsa **teenuse osutamise kohta**;
- 7) korraldama enda osutatava elutähtsa teenuse toimepidevuse kontrollimiseks **õppusi vähemalt üks kord kahe aasta jooksul**;
- 8) **määrama** käesolevas seaduses sätestatud ülesannete täitmise korraldamiseks **volitatud esindaja** ning edastama volitatud esindaja kontaktandmed ReM-le;
- 9) esitama ReM-le ülevaate elutähtsa teenuse katkestuse ja häire vältimiseks ning nõutud teenuse taseme saavutamiseks rakendatud ja rakendatavate meetmetest;
- 10) korraldama töötajatele koolitusi, et suurendada töötajate teadlikkust elutähtsa teenuse toimepidevusest, rakendatud meetmetest, toimimisest hädaolukorras või muus sarnases olukorras või nende ohu korral;
- 11) teavitama ReM-i, kui sündmusel on või võib olla oluline mõju ETO-le ja elutähtsate teenuste osutamise jätkamisele ühes või mitmes Euroopa Liidu liikmesriigis;
- 12) täitma muid õigusaktides ETO tagamiseks sätestatud kohustusi.

Toiduga varustamise tagamine elutähtsa teenuse kaudu (toiduseadus § 46₃)

(1) Toiduga varustamine tagatakse eelkõige elutähtsa teenuse osutaja tegevuse kaudu tema valdkonnas.

(2) Ettevõtja on elutähtsa teenuse osutaja hädaolukorra seaduse § 36 lõikes 5 nimetatud elutähtsa teenuse puhul, kui tema majandustegevuse katkemine või lõpetamine mõjutab märkimisväärselt elanikkonna toiduga varustamist, sealhulgas ühe valdkonna või toidugrupi korral, ja kelle valdkonna eest vastutav minister on määranud haldusaktiga elutähtsa teenuse osutajaks.

(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 2 sätestatud toiduga varustamise valdkonnaks on eelkõige:

- 1) teravilja-, pagari- või makarontoodete tootmine;
- 2) looma pidamine liha või piima tootmise* eesmärgil;
- 3) liha käitlemine;
- 4) piima käitlemine;
- 5) toidu jaekaubandus*.

(4) Käesolevas peatükis, välja arvatud käesoleva paragrahvi lõike 3 punktis 2 nimetatud piima tootmise eesmärgil loomapidamises, käsitatakse konkurentsiseaduse § 2 lõike 4 tähenduses valitseva mõju kaudu seotud ettevõtjaid ning tulundusühistut ja tema liikmeid ühe ettevõtjana.

REGIONAAL- JA
PÕLLUMAJANDUSMINISTEERIUM

Aitäh!

